

Genel Muhasebe - I

Ankara Üniversitesi
Siyasal Bilgiler Fakültesi
İşletme Bölümü
Muhasebe ve Finansman Anabilim Dalı

TİCARİ ALACAKLAR

Bir yıl içinde paraya dönüşmesi öngörülen ve işletmenin ticari ilişkisi nedeniyle ortaya çıkan senetli ve senetsiz alacaklar bu hesap grubunda gösterilir.

- Alıcılar
- Alacak Senetleri
- Alacak Senetleri Reeskontu (-)
- Kazanılmamış Finansal Kiralama Faiz Gelirleri (-)
- Verilen Depozito ve Teminatlar
- Diğer Ticari Alacaklar
- Şüpheli Ticari Alacaklar
- Şüpheli Ticari Alacaklar Karşılığı (-)

ALICILAR

İşletmenin kredili mal veya hizmet satışı yaptığı kimselere "alıcılar" denmektedir. "Alıcılar Hesabı"nda işletmenin, açık hesap şeklinde yaptığı kredili satışlar izlenmektedir.

İşletmenin yaptığı kredili satışlar alıcılar hesabının borç tarafına ve alıcıların borçlarına mahsuben ödedikleri tutarlar da bu hesabın alacak tarafına kaydedilir.

ALICILAR

Alacağın Doğması

Örnek: İşletme kredili olarak 14 000 TL. tutarında mal satmıştır.

120-ALICILAR	15 400	
600-YURTIÇİ SATIŞLAR		14 000
391-HESAPLANAN KDV		1 400

Alacağın Tahsil Edilmesi

Örnek: İşletme alıcılardan olan alacağının 10 000 TL.lik kısmını tahsil etmiştir.

100-KASA	10 000	
120-ALICILAR		10 000

ALACAK SENETLERİ

Kredili satışlarda, satılan mal veya hizmet karşılığında alıcıdan alınan senetlerin izlenildiği hesaba "Alacak Senetleri" hesabı denmektedir.

Senet Alımı

Örnek: İşletme 17 000 TL. tutarında mal satmıştır. Alıcı mal bedeline ve KDV'ye karşılık olarak 60 gün vadeli bir senet vermiştir.

121- <u>ALACAK SENETLERİ</u>	18 700	
-Cüzdandaki Senetler		
600-YURTIÇI SATIŞLAR		17 000
391-HESAPLANAN KDV		1 700

ALACAK SENETLERİ

Alacak Senedinin İşletme Tarafından Tahsili

Örnek: Alacak senetleri cüzdanında bulunan ve vadesi gelen 18 700 TL. tutarındaki bono tahsil edilmiştir.

100-KASA	18 700	
121- <u>ALACAK SENETLERİ</u>		18 700
-Cüzdandaki Senetler		

ALACAK SENETLERİ

Alacak Senedinin Banka Aracılığıyla Tahsili

Örnek: Vadesi gelen 60 000 TL. tutarındaki alacak senedi tahsil için bankaya gönderilmiştir.

121- <u>ALACAK SENETLERİ</u> -Tahsildeki Senetler	60 000	
121- <u>ALACAK SENETLERİ</u> -Cüzdandaki Senetler		60 000

ALACAK SENETLERİ

Alacak Senedinin Banka Aracılığıyla Tahsili

Örnek: Bankadan gelen dekonttan 60 000 TL.'lik alacak senedinin tahsil edildiği, 2 000 TL.'lik komisyonun tahsilinden sonra geriye kalan tutarın, işletmenin hesabına kaydedildiği öğrenilmiştir.

102-BANKALAR	58 000	
653-KOMİSYON GİDERLERİ	2 000	
121- <u>ALACAK SENETLERİ</u>		60 000
-Tahsildeki Senetler		

ALACAK SENETLERİ

Alacak Senedinin İskonto Ettirilmesi

Örnek: İşletme, 98 000 TL.'lik bonoyu bankaya iskonto ettirmiştir. Senedin vadesinin tamamlanmasına 30 gün vardır. İskonto tutarı 1 500 TL. olarak hesaplanmıştır. Bononun kalan değerinin işletmenin mevduat hesabına kaydedildiğini bildiren dekont bankadan gelmiştir.

102-BANKALAR	96 500	
780-FİNANSMAN GİDERLERİ	1 500	
121- <u>ALACAK SENETLERİ</u>		98 000
-Cüzdandaki Senetler		

ALACAK SENETLERİ

Alacak Senedinin Ciro Edilmesi

Örnek: İşletme, satın aldığı 28 000 TL.'lik malın bedeli ile KDV'sini, alacak senetleri cüzdanındaki aynı tutardaki bir bonoyu ciro ederek ödemiştir.

153-TİCARİ MALLAR	28 000	
191-İNDİRİLECEK KDV	2 800	
121- <u>ALACAK SENETLERİ</u>		30 800
-Cüzdandaki Senetler		

ALACAK SENETLERİ

Alacak Senetlerinin Ödenmemesi

Örnek: İşletme, tahsil için bankaya gönderdiği 21 000 TL.lik ticari alacak senedinin vadesinde tahsil edilemediğini, bankanın işletme adına protestoda bulunduğunu ve 500 TL.lik protesto giderini işletmenin cari hesabından tahsil ettiğini bankadan gelen dekonttan öğrenmiştir.

Banka, alacak senedi ile protesto belgelerini işletmeye göndermiştir. İşletme, protestolu alacak senedini tahsil edebilmek için yargısal işlemleri yapmıştır.

ALACAK SENETLERİ

121- <u>ALACAK SENETLERİ</u> -Protestolu Senetler	21 000	
770- <u>GENEL YÖNETİM GİDERLERİ</u> -Senet Protesto Giderleri	500	
121- <u>ALACAK SENETLERİ</u> -Tahsildeki Senetler		21 000
102-BANKALAR		500
127- <u>DİĞER TİCARİ ALACAKLAR</u> -Protestolu Senetler	21 500	
121- <u>ALACAK SENETLERİ</u> -Protestolu Senetler		21 000
770- <u>GENEL YÖNETİM GİDERLERİ</u> -Senet Protesto Giderleri		500

ALACAK SENETLERİ

Alacak Senetlerinin Yenilenmesi

Örnek: İşletme, vadesi gelen 23 000 TL.'lik bonosunu tahsil edememiştir. Borçlu 1 700 TL. gecikme faizi ödeme karşılığında, 1 ay vadeli yeni bir bono verme önerisinde bulunmuştur. Bu öneri işletmece uygun karşılanmıştır.

121- <u>ALACAK SENETLERİ</u>	24 700	
-Cüzdandaki Senetler		
121- <u>ALACAK SENETLERİ</u>		23 000
-Cüzdandaki Senetler		
642-FAİZ GELİRLERİ		1 700

ALACAK SENETLERİ

Alacak Senetlerinin İptali

Örnek: Alıcı P., 11 300 TL.'lik bonosunu iptal etme önerisinde bulunmuştur. İşletmenin öneriyi uygun karşılaması üzerine iptal işlemi yapılmıştır.

120-ALICILAR	11 300	
121- <u>ALACAK SENETLERİ</u>		11 300
-Cüzdandaki Senetler		

VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR

İşletmenin üçüncü kişilere karşı bir işin yapılmasını üstlenmesi, geri vermek koşuluyla aldığı bir değer karşılığını sağlaması veya gerçekleşecek bir borcun karşılığı olarak belli sözleşmeler nedeniyle ödediği paralar "Verilen Depozito ve Teminatlar" hesabında muhasebeleştirilir.

İşletme, sözleşme koşullarına uymadığı veya ihaleyi kazandığı halde işi yapmaktan vazgeçtiği için depozito veya teminatı geri tahsil edemiyorsa, bu durumda bu tutarlar zarar kaydedilir.

Bu tür zarar ve giderler, "Diğer Olağandışı Gider ve Zararlar" gibi bir hesapta izlenirler.

VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR

Depozitonun Ödenmesi

Örnek: İşletme, 18 000 TL.'lik depozitoyu satıcıya ödemiştir.

<u>126-VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR</u> -Depozitolar 100-KASA	18 000	18 000
---	--------	--------

VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR

Depozitonun Geri Alınması

Örnek: İşletme, 15 000 TL.'lik depozitoyu satıcıdan geri almıştır.

100-KASA	15 000	
<u>126-VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR</u>		15 000
-Depozitolar		

VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR

Depozitonun Geri Alınamaması

Örnek: İşletme, dayanıklı ambalajlar için ödediği 3 000 TL. tutarındaki depozitoyu, ambalaj hasara uğradığından, satıcıya iade edememiştir.

689-DİĞER OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR	3 000	3 000
<u>126-VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR</u>		
-Depozitolar		

DİĞER TİCARİ ALACAKLAR

Mal ve hizmet satışı dışındaki ticari işlemlerden doğan senetsiz ticari alacaklar "Diğer Ticari Alacaklar" hesabında muhasebeleştirilir.

Diğer Ticari Alacağın Doğması

Örnek: İşletme, elde edilme maliyeti 40 000 TL., birikmiş amortismanı 20 000 TL. olan binayı kredili olarak 30 000 TL.'ye satmıştır.

127-DİĞER TİCARİ ALACAKLAR	33 000	
257-BİRİKMİŞ_AMORTİSMANLAR	20 000	
252-BİNALAR		40 000
391-HESAPLANAN KDV		3 000
649-DİĞER OLAĞAN GELİR VE KARLAR		10 000